

СДРУЖЕНИЕ ЗА ЕКСПЕРТИЗИ, ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКИ И ТЕХНИЧЕСКИ АНАЛИЗИ

С Е Ф И Т А

ул. "Оборище" № 1A, ет. 3, 1504 София
www.sefita.org, e-mail: office@sefita.org
тел.: 02 / 944-50-42, 857-50-91

Изх. № 021 / 15.02.2016 г. г.

Екз. 1

ДО
ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА
ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В
БЪЛГАРИЯ
ул. „Г. С. Раковски“ № 124
1000 София

КОПИЕ: ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ КЪМ
ВИСШИЯ СъДЕБЕН СЪВЕТ
grajdanskisavet@vss.justice.bg

КОПИЕ: ВИСШ СъДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
vss@vss.justice.bg

КОПИЕ: МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
priemna@justice.govtment.bg

КОПИЕ: НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
infocenter@parliament.bg

СТАНОВИЩЕ
от Сдружение „СЕФИТА“

ОТНОСНО: Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка {SWD(2016) 15 final}

Уважаеми дами и господа,

Сдружение с нестопанска цел „СЕФИТА“, регистрирано по ф.д. № 8122/2004 г. на СГС/ФО, обединява експерти и техни организации, работещи предимно в сферата на съдебното експертизиране и по възлагане от органите на досъдебното производство, както и по поръчки на обществени организации и стопански субекти.

Ръководството на Сдружението периодично анализира и обобщава проблематиката, свързана с изпълнението на съдебни експертизи и касаеща, също така, регулатии и реформи в правосъдната ни система.

Сдружение „СЕФИТА“ е член на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет от създаването му.

Настоящото Становище изразяваме във връзка с публикувания на вниманието на широката ни общественост Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка {SWD(2016) 15 final} (*наричан по-долу за краткост и само „Доклад“*), без претенции от наша страна за задълбочена компетентност и изчерпателност, като бихме желали да посочим – по наше мнение, някои повтарящи се по-съществени несъответствия.

1. Негативно впечатление прави анонимността на документа, поради непосочване на съставителите му → работна група под ръководството на ..., научен екип от ...., организация ..., и други.
2. Не са конкретизирани в Доклада научни методи и подходи на проучване, което създава сериозен демаркационен проблем.
3. Липсва единен подход на изследване. В случая на анализ на обществена система – конкретно на съдебната система, е следвало да се приложи системен подход, предхождан от структурен и функционален анализ на съставящите елементи, което не е направено.
4. Като цяло не е прецизирана в Доклада гледната точка, от която се изхожда при препоръчване предприемането на действия или извършване на промени – спрямо предходните ни стратегии в тази област, по отношение на действащите структури и техните функции, за унифициране с Европейски правораздавателни системи, или за облекчаване на правоприлагането в полза на обществото?
5. и т.н. – за краткост прилагаме изразени наши писмени становища по предходните два доклада, които изцяло поддържаме и към момента.

Сдружение за експертизи, финансово-икономически и технически анализи

СЕФИТА

Разбира се, ние адмирираме ангажираността на Европейската комисия с проблемите на Българското правосъдие и желанието ѝ да бъде полезна при преодоляването им, но за съжаление не налюдаваме реален положителен ефект.

Фрагментарността на Доклада, обърнат с лице единствено към съдебната власт в България, но не и към правосъдната система като цяло, има за резултат, по наше мнение, повтарящ се (не)результат от вида: „Вие ни пишете, ние Ви отговаряме“, или според една Българска поговорка: „Преливане от пусто в празно“. Т.е. според Европейските критерии за възлагане изпълнението на грантови програми – липсва действителен принос от списването на Доклада към подобряване на текущото състояние, както и реални показатели, с които той да бъде измерен.

Само като пример ще посочим, че вече 12 (дванадесет) години проблемите, свързани със съдебната експертиза в България, са все на същото изходно положение → отсъства концептуално общоприето разбиране за ролята и мястото на съдебната експертиза в съдебния ни процес и съответното им нормативно регламентиране, въпреки множеството проведени конференции, кръгли маси и други форуми. Нима битува у някого илюзията, че при съвременните сложни икономически и технически отношения (в т.ч. организирана престъпност, корупция, „пране“ на пари, „източване“ на обществени фондове и т.н.) може да се постигне бърз и справедлив процес без качествена съдебна експертиза? А в Доклада тази проблематика изобщо не е обсъдена, даже и „под черта“.

Ето защо ние считаме, че качествен напредък в отношенията по правоприлагане в страната ни може да има само като следствие от прецизен структурен и функционален анализ, ползването на научно обосновани подходи за оптимизиране, както и диалогичност и откритост – например такива, каквито са постигнати в отношенията между членовете на Висшия съдебен съвет и професионалните и неправителствени организации от Гражданския съвет към ВСС.

Надяваме се с настоящото да сме били полезни и оставаме на разположение за допълнителна информация при необходимост,

С уважение,

инж. ик. Любомир П. Герджиков –
член на УС на Сдружение „СЕФИТА“,
съпредседател на Гражданския съвет към ВСС

Приложения: Наши писма № 002/02.02.2015 г. – 5 листа; № 007/30.01.2014 г. – 9 листа;

Настоящото Становище е разгледано и прието на заседание на Управителния съвет на Сдружение „СЕФИТА“, проведено на 15.02.2016 г.

инж. Емилия А. Петрова –
главен секретар на Сдружение „СЕФИТА“

Сдружение за експертизи, финансово-икономически и технически анализи

СЕФИТА

СДРУЖЕНИЕ ЗА ЕКСПЕРТИЗИ, ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКИ И ТЕХНИЧЕСКИ АНАЛИЗИ

С Е Ф И Т А

ул. "Оборище" № 1А, ет. 3, 1504 София
www.sefita.org, e-mail: office@sefita.org
тел.: 02 / 944-50-42, 857-50-91

Изх. № 002 / 02.02.2015 г.

Екз. 1

ДО
ПРЕДСТАВИТЕЛСТВОТО НА
ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В
БЪЛГАРИЯ
ул. „Г. С. Раковски“ № 124
1000 София

КОПИЕ: ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ КЪМ
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
grajdanskisavet@vss.justice.bg

КОПИЕ: ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
vss@vss.justice.bg

КОПИЕ: МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
priemna@justice.govtment.bg

КОПИЕ: НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
infocenter@parliament.bg

СТАНОВИЩЕ от Сдружение „СЕФИТА“

(ДОКЛАД за напредъка на Европейската Комисия

в писането на доклади за напредъка на България по механизма за сътрудничество
и проверка)

ВЪВ ВРЪЗКА С: Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета
относно напредъка на България по механизма за
сътрудничество и проверка {SWD(2015) 9 final}

Уважаеми дами и господа,

Сдружение с нестопанска цел „СЕФИТА“, регистрирано по ф.д. № 8122/2004 г. на СГС/ФО, обединява експерти и техни организации, работещи предимно в сферата на съдебното експертизиране и по възлагане от органите на досъдебното производство, както и по поръчки на обществени организации и стопански субекти.

Ръководството на Сдружението периодично анализира и обобщава проблематиката, свързана с изпълнението на съдебни експертизи и касаеща, също така, регулатии и реформи в правосъдната ни система.

Сдружение „СЕФИТА“ е член на Гражданския съвет към Висшия съденен съвет от създаването му.

Настоящото Становище изразяваме във връзка с публикуваните на вниманието на широката ни общественост Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка {SWD(2015) 9 final} (наричан по-долу и само ‘Доклад’) и Техническия доклад към него {COM(2015) 36 final} (наричан по-долу и само ‘Технически доклад’), без претенции за задълбочена компетентност и изчерпателност, като бихме желали да посочим – по наше мнение, някои несъответствия и пропуски.

- 1.** Негативно впечатление прави анонимността на документите, поради непосочване на съставителите им → работна група под ръководството на ..., организация ..., и други.
- 2.** Не са конкретирани в Докладите научни методи и подходи на проучване, което създава сериозен демаркационен проблем.
- 3.** Липсва единен подход на изследване. В случая на анализ на обществена система – конкретно на съдебната система, е следвало да се приложи системен подход, предхождан от структурен и функционален анализ на съставящите елементи, което не е направено.

Сдружение за експертизи, финансово-икономически и технически анализи

СЕФИТА

4. Докладите страдат от сериозна фрагментарност. Объдени са избирателно само отделни проявления (случаен избор на съдии по дела, избор на ръководни лица в системата, съдебна карта, електронно правосъдие, борба с корупцията и организираната престъпност и др.), поради което не се изяснява дали усилията в тези направления ще имат ефект на подобреие за цялостната съдебна система или само се борим с вятърни мелници.

Липсват приоритети като следствие от системен анализ.

Бихме посочили, например, че според действащата правораздавателна система, в производството по несъстоятелност на юридическо лице една недобронамерена група от съдия, който по свое усъмнение посочва синдик, който пък по негова воля определя вещи лица за оценка на имущество, създава системна обвързаност, имаща потенциала да причини сериозни негативни финансово-икономически последици, който структурен проблем по характера на функционалните зависимости не е намерил отражение в Докладите.

5. Докладите съдържат съществени фактически несъответствия, които са оказали влияние върху интерпретациите за състоянието на съдебната ни система.

➤ твърди се в Техническия доклад¹, че ролята на ВСС е описана в Конституцията и в Закона за съдебната система (*the Judicial Systems Act*).

Такъв закон не е познат в законодателството ни (за съжаление), като заместо това има Закон за съдебната власт (ЗСВ). Разликата е съществена, тъй като сегашният закон описва в детайли положението и функциите на лицата, упражняващи публична власт (на магистратите), и значително по-повърхностно – на другите, имащи отношение към дейността на съдебната система,

➤ твърди се в Доклада², че „ВСС разполага с широки правомощия за управление и организиране на съдебната система“, което не съответства на законовите му правомощия съгласно Конституцията и ЗСВ, насочени преимуществено към организационното и кадрово обезпечаване на магистратурата, без решаващо отношение към други елементи от съдебната система.

Тази неточност води обаче в частност до посочените неоправдано високи очаквания за ускорена реформа на съдебната ни система като цяло само в следствие от реорганизация на ВСС или други негови действия.

Прочее в Техническия доклад, за разлика от отразеното в Доклада, правилно е уточнено³, че ВСС „е с широки правомощия по отношение на кадровата политика и общата организация на съдилищата“.

¹ Т. 2.1 от Техническия доклад,

² Т. 2.1 от Доклада,

³ Т. 2.1 от Техническия доклад,

- твърди се в Техническия доклад⁴ за напрежение между ВСС и Гражданския съвет към него, в резултат на което са го напуснали⁵ пет организации, в т.ч. най-голямата съдийска асоциация – ССБ.

Твърдението е невярно. Гражданският съвет към ВСС, който наскоро навърши две години от учредяването му, провежда заседания с участието на представители на ВСС даже по-често от предвиденото в Правилата за дейността му, което е индикация за интерес към обсъжданията и разглежданите теми.

По тяхно искане до момента са освободени две организации (Центръ НПО – Разград и БИПИ), като ССБ не е заявявал по настоящем такова искане. Но по-същественото е, че нови две организации са декларирали желание за участие и са приети – едната от които на млади юристи, а другата – на съдебни експерти, имаша регионални представителства в повече от 30 населени места в страната, което обаче не е намерило отражение в текстовете на Докладите.

Гражданският съвет към ВСС е отворена организация, и е в непрекъснат контакт с членове на ВСС по конкретни тематики, също така е провел в последно време заседания с участието на Главния прокурор и на Министъра на правосъдието, както и работна среща с посланици на ЕС по инициатива на н. пр. Посланика на Великобритания, което също е пропуснато в Докладите.

Учудване у нас обаче буди обстоятелството, че до момента нито една сродна организация или институция от страна от ЕС не е проявила желание и интерес за съвместна среща или участие в заседание на Гражданския съвет – за да бъде споделен опита на по-развити съдебни системи и съответно мултилициран у нас.

- други, които за краткост на изложението не посочваме тук;
6. По фрагментарно изложените в Докладите теми прави впечатление, че същите се разминават с някои от приоритетите за развитие на европейското правосъдие.

Например в доклада на Европейската комисия (СЕРЕЙ) за ефективност на правосъдието⁶ от 09.10.2014 г. се отделя специално внимание в отделна глава⁷ за състоянието и перспективите на съдебната експертиза в Европа.

Докладите за напредъка на България изобщо пропускат тази проблематика, като даже не отбелзват, че през обсъждания в тях период ВАС е отменил изцяло Наредбата за вписването, квалификацията и възнагражденията на веществите лица⁸, и макар да е следвало Министърът на правосъдието да издаде

⁴ т. 2.1 от Техническия доклад,

⁵ забележка 13 към т. 2.1 от Техническия доклад,

⁶ Report on “European judicial system – Edition 2014: efficiency and quality of justice”,

⁷ глава XV, стр. 441 – 451,

⁸ Решение № 11727/06.10.2014 г. на ВАС,

следваща наредба, това не е направено в нормативно предвидения срок, като по този начин е възникнал в сферата на съдебното експертизиране у нас „правен вакуум“.

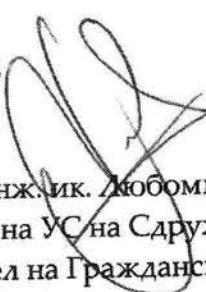
Години наред вече, също така, се неглижира аргументираното предложение на технически и юридически експерти и на техни организации да бъде изгответ от Министерството на правосъдието проект на Закон за съдебната експертиза и същия да бъде внесен в законодателния орган за разглеждане, с което значително би се подобрila работата на съдебната ни система.

7. Като цяло не е прецизирана в Докладите гледната точка, от която се изхожда при препоръчване предприемането на действия или извършване на промени – спрямо предходните ни стратегии в тази област, по отношение на действащите структури и техните функции, за унифициране с Европейски правораздавателни системи, или за облекчаване на съдопроизводството в полза на обществото?
8. Не на последно място не е приемливо за нас предвид на широка обществена достъпност, че Комисията публикува на интернет сайта й само Доклада на български език (също на немски и на френски), а Техническия доклад – само на английски език, т.е. за да може да се ползват в оригинал е необходимо наличието на познания на поне още два европейски езика.

Горното наше становище изразяваме, в частност и като европейски данъкоплатци, предвид на информацията, че настоящите Доклади са 15-тите поредни, считайки, че по-нататъшният диалог е необходим и целесъобразен, но е належащо да се прецизира и да се подобри качественото му равнище.

Надяваме се да сме били полезни и оставаме на разположение за допълнителна информация при необходимост.

С уважение,

инж.инк. Любомир П. Герджиков –
член на УС на Сдружение „СЕФИТА“,
съпредседател на Гражданския съвет към ВСС

Настоящото Становище е разгледано и прието на заседание на Управителния съвет на Сдружение „СЕФИТА“, проведено на 01.02.2015 г.

инж. Емилия А. Петрова –
главен секретар на Сдружение „СЕФИТА“

Сдружение за експертизи, финансово-икономически и технически анализи

СЕФИТА

E-mail: office@sefita.org

<http://www.sefita.org>

СДРУЖЕНИЕ ЗА ЕКСПЕРТИЗИ, ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКИ И ТЕХНИЧЕСКИ АНАЛИЗИ

С Е Ф И Т А

ул. "Оборище" № 1A, ет. 3, 1504 София
www.sefita.org, e-mail: office@sefita.org
тел.: 02 / 944-50-42, 857-50-91

Изх. № 007 / 30.01.2014 г. г.

Екз. 2

ДО

**ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**КОПИЕ: ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА
ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ В
БЪЛГАРИЯ**

**КОПИЕ: ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ ЗА
ЕКСПЕРТИЗИ И ЕКСПЕРТИ –
РЕПУБЛИКА ФРАНЦИЯ**

СТАНОВИЩЕ

от Сдружение с нестопанска цел „СЕФИТА” – гр. София, България,
член на Гражданския съвет към ВСС,
<http://www.sefita.org/>

ОТНОСНО: Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка – 22. Януари 2014 г.

Точка 2. от дневния ред на заседание на Гражданския съвет към ВСС, насрочено за 31.01.2014 г.

Сдружение с нестопанска цел „СЕФИТА”, рег. по ф.д. № 8122/2004 г. на СГС/ФО, обединява експерти и техни организации, работещи предимно в сферата на съдебното експертизиране и по възлагане от органите на досъдебното производство, както и по поръчки на обществени организации и стопански субекти.

Ръководството на Сдружението периодично анализира и обобщава проблематиката, свързана с изпълнението на съдебни експертизи.

Сдружение „СЕФИТА“ е член на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет от създаването му.

Във връзка с предвидената точка 2. от дневния ред на заседанието на Гражданския съвет към ВСС, насрочено за 31.01.2014 г. → Обсъждане на Доклада на Европейската Комисия, представяме на вниманието Ви настоящото наше становище, което не считаме за изчерпателно, но сме опитали да анализираме и детайлизираме някои съдържащи се положения.

Коментира се в масмедиите, че настоящият Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка (Доклада) посочва деликатно и дипломатично наблюдавани проблемни области и слаб напредък на съдебната ни система, и прави в тази връзка препоръки. В значителна степен повече систематичност и яснота се съдържа в Техническия доклад към Доклада, който обаче не получи широка популярност.

Като организация на експерти, ние бихме желали да споделим разочарованието ни от липсата на последователност и конкретика в Доклада, както и при обсъждането на негативни явления, без да се навлиза в причината за тяхното трайно присъствие в обществения ни живот.

Ще изложим по-долу само няколко аргумента в тази насока:

1. Липса на ясна концепция за структурата и състава на съдебната система.

Посочва се, например, по т. 4.3 от Техническия доклад, че съдебната система включва съдилища, прокуратури и разследващи органи.

Това схващане е възприето и от много от магистратите и ръководители на съдебни институции в България.

То обаче е погрешно, според нас, видно от посочените лица в Закона за съдебната власт, където, освен магистрати, са изброени и съдебни служители, съдебни заседатели, вешти лица и съдебна охрана. Пряко отношение към съдопроизводството имат също и други лица – адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, медиатори и т.н.

Ето защо при извършването на анализи трябва да е достатъчно ясно, че обектът „съдебна система“ е в значителна степен по широк и съдържателен от „съдебна власт“, т.е. включва и немалки групи от лица, чиято дейност не е свързана с упражняване на публична власт по смисъла на чл. 51 ал. 1 от ДФЕС.

Твърдението, че подобряването на работата на органите на съдебната власт (магистратите) автоматично ще доведе до подобряването на работата на съдебната система, е дълбоко погрешно, тъй като за всеки анализатор е ясно, че повишаване на ефективността на една система (в случая съдебната система) може да се постигне само в резултат на прилагането на системен подход – т.е. необходимо е пропорционално да се търси ефект на подобреие във всички елементи от системата.

Често в тази връзка даваме примера с влаковата композиция, на която колкото и да подобряваме качествата на локомотива, все пак скоростта ѝ се лимитира от механичните качества на последния вагон, както и от динамичните характеристики на релсовия път.

2. Липса на общодостъпна статистическа информация, описваща критичните точки и процесите в съдебната система

При прочит от специалист, за съжаление Докладът оставя впечатление, че е написан по изрезки от вестници.

Ясно е за всеки, който поема ангажимент да внесе подобрения в една система, че най-първо следва да изясни текущия статус и по възможност предходни данни, за да може да начертава някаква стратегия и да вземе решение за последователността от действия.

Или просто казано, лечението на пациента не започва с даване на лекарства, а с изясняване на историята на заболяването.

За съжаление както Доклада, така и в голяма степен работата на ВСС, като че е продукт от дейността единствено и само на юристи – хора, които не работят с числа, коефициенти и съотношения, които констатират проблеми и инициират моментното им отстраняване, т.е. реагират по отношение статиката на нещата, без стремеж да установят данни и да проследят хронологично развитието на една проблематика, с оглед предвиждане на тенденции и планиране на тяхното моделиране.

Ето защо сме настоявали в Гражданския съвет още при приемането на първия му Акт¹ да се разшири статистическото отчитане и попълни базата данни по отношение на всички елементи от съдебната система, което ще спомогне за приемане на правилни решения и систематичност при тяхното изпълнение – за съжаление без резултат до момента.

3. (Недо)финансиране на съдебната система

Както е известно, дейността на съдебната система се финансира основно от Републиканския бюджет.

Известен факт е също, че в последните години заявяваните разходи от съдебната власт за финансиране на дейности и мероприятия, се разплащат приблизително до размера на издръжката – т.е. осигуряват се трудови възнаграждения и

¹ Акт № 1/26.04.2013 г. на Гражданския съвет, <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>;

консумативи, като всички други (капиталови, по програми за развитие и т.н.) са в режим на изчакване.

Азбучна истина е от експертна гледна точка, че за да се случи едно събитие, то следва да е ресурсно обезпечено – с материални, финансови и трудови ресурси, при това в планираната последователност и до размера на предвиденото.

Печалният резултат от недофинансирането на съдебната система в голяма степен може например да се наблюдава в работата на едно от най-големите съдилища – СРС, не само що касае материалната база, но и във функционално отношение.

От собствения ни негативен опит ще споделим, че образувано по наша искова молба дело² в СРС, вече седем месеца стои на доклад при съдията и няма насрочване, нито каквото и да било друго движение по делото.

Поради отсъствието на статистика и по отношение на финансирането на отделните дейности в съдебната система, оставаме с впечатлението, че вече се наблюдава умора и примиренчество към хронично недостигашния финансов ресурс – периодично се усвояват средства за трудовите възнаграждения на магистрати и персонал, като обезпечаването на програмните цели за реформиране и подобряване на съдебната система в голямата си част се отлагат от година в следваща.

За съжаление този, по наше виждане, проблем от изключителна важност, не е намерил отражение в Доклада, а съдъването на посочените препоръки в значителна степен е зависимо от ресурсното им обезпечаване.

Разбира се като контрапункт може да се посочи, че ЕС също обявява множество грантови програми за постигане на подобрения в правораздаването.

Отново от нашия опит ще посочим, че например по програмата на ЕК за обучение в наказателно правосъдие JUST/2012/JPEN/AG/EJT, предвидените за финансиране общо 8'200'000,- € са разпределени

---

² гр. дело № 29049/2013 по описа на СРС,

между 4-ма кандидати – от Белгия и Франция (1 резервен кандидат от Германия), от общо 15 кандидати, в т.ч. от Испания, Италия, Полша, Румъния и България, като 89% от общата грантова сума е насочена към първия класиран участник – от Белгия.

Питаме се толкова ли е зле положението с наказателното правосъдие в Белгия, че следва значителни финансови средства да се насочват за обучение именно там и в други развити държави от ЕС. Не се съмняваме, че по качество на апликационните форми потенциалът на организации от тези държави сериозно ни превъзхожда – пак по причина на ресурсни възможности, но следва ли политиката за конвергенция на ЕС да е толкова абстрактна?

В тази връзка за подходящо смятаме отново да посочим примера с влаковата композиция.

Така че добре в Доклада са посочени слабости в правосъдната ни система, но да се очаква, че те могат бързо и качествено да бъдат преодолени само с желанието и усилията на българското общество, при това в условията на недофинансиране на съдебната ни система, е меко казано илюзорно.

4. Двойнственост в прилагането на правила и норми в съдебната система

Нищо ново няма да кажем, ако формулираме твърдение, че проблема с правораздаването у нас е не толкова със законодателството, колкото с неговото прилагане.

Ще посочим само два примера от съвместната ни работа в Гражданския съвет:

- ✓ макар приетите и съгласувани с ВСС Правила за действие на Гражданския съвет да предвиждат съпредседателите му да се избират чрез жребий³, ВСС определи представляващ го със свое Решение,
- ✓ макар приетите и съгласувани с ВСС Правила за действие на Гражданския съвет да предвиждат Актовете на Гражданския

---

³ т. V.9 от Правилата за действие, <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>;

съвет задължително да се внасят за разглеждане на заседания на ВСС⁴, до момента не се установява нито един от 8-те приети от Гражданския съвет през миналата година Актове да е бил разгledан от ВСС;

Учудваща и тревожна е търпимостта, която проявяват повечето от организацията в Гражданския съвет – не малка част от тях на юристи, въпреки че тези въпроси са били подлагани на обсъждане. Учудваща е защото правилата – добри или не до там, се пишат за да се спазват, и ако е необходимо - се променят, но прилагането им по целесъобразност считаме за неприемливо.

Прочее ако има възражение, че в случая по-горе се касае до едно в известна степен неформално общуване между гражданска организации и ВСС, то значително повече тревога буди отношението на магистратите към нормативно предвиденото положение за назначаване на вещи лица за извършване на съдебни експертизи след провеждането на случаен подбор⁵.

Не се установява нито един случай да е било назначавано вещо лице след случаен подбор – нито от разследващи органи, нито от обвинението и/или от съда, още повече – в Наръчник на съда за подобряване работата с вещите лица⁶ се твърди, че тази норма е отпаднала, макар и Наредбата⁷ да не е променяна в тази й част.

Споменаваме тази проблематика, защото считаме, че професионалното и етично поведение на правоприлагашите органи, е от изключително значение за изграждане на доверие в гражданското общество към съдебната власт, а това не е в достатъчна степен, според нас, пояснено и отразено в Доклада.

5. Подходи за подобреине на актуалното състояние на съдебната ни система

В обобщение на гореизложеното и в допълнение към отразеното по смисъл в Доклада (по-конкретно в Техническия доклад),

⁴ т. V.15 от Правилата за действие, <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>;

⁵ чл. 2 т. 2 от Наредба № 3/30.11.2012 г. на Министъра на правосъдието (обн. ДВ бр. 98/11.12.2012 г.);

⁶ изработен 2013 г. от Административен съд – Велико Търново, по програма на ПРСС и Фондация „Америка за България“;

⁷ Наредба № 3/30.11.2012 г. на Министъра на правосъдието (обн. ДВ бр. 98/11.12.2012 г.);

изразяваме становище за необходимост от следните действия, които предлагаме за обсъждане в Гражданския съвет:

- ВСС да извърши и приодично да се актуализира анализ за състоянието на всички елементи от съдебната система;
- ВСС да въведе статистически форми за описание в количествен и във финансов план на отделните елементи от съдебната система,
- ВСС да разработи концепция за ресурсно обезпечаване на съдебната система и нейното цялостно подобряване чрез програмни бюджети,
- ВСС да подпомогне разработването и последващото прилагане за всички лица от съдебната система на професионални и етични кодекси,
- ВСС периодично да отчита данните за състоянието на съдебната система и публично да ги оповестява, вкл. и до знанието на ЕК,
- ВСС да потърси подходи за широко приобщаване на лица както от съдебната система, така и от други учреждения, организации и гражданското общество за постигане на целите;

И като започваме всеки един абзац по-горе с 'ВСС', не считаме за възможно постигането на положителен ефект само и единствено в резултат от техните усилия.

Връщайки се в тази връзка към коментирания Доклад на ЕК, например ни прави впечатление, че е забелязано, че една организация е напуснала Гражданския съвет⁸, макар да е пропуснато да бъде посочено, че от конституирането му тази организация никога не е участвала в работата на Гражданския съвет. Убягнало е от вниманието на съставителите на Доклада обаче, че през периода на съществуване на Гражданския съвет други две организации са изявили желание да се присъединят.

Бихме желали да запитаме обаче къде са професионалните и неправителствени организации от ЕС и защо за времето на работа на Гражданския съвет, чийто формат изначално е определен като

⁸ т. 2.1.2 от Техническия доклад към Доклада,

отворен, никоя Европейска организация не прояви интерес да се запознае в детайли при обсъжданията в Гражданския съвет с проблемите на съдебната система на една от държавите, нови членки на ЕС, и да сподели опит и да изрази становище за възможностите за тяхното преодоляване. Нима очакванията са по почина: „Спасението на удавниците е в ръцете на самите удавници”?

Надяваме се с настоящото да сме били полезни,

Изработено от експертна група към Сдружение „СЕФИТА”

26.01.2014 г.,
гр. София

Настоящото Становище е разгледано и прието на заседание на Управителния съвет на Сдружение „СЕФИТА”, проведено на 30.01.2014 г.

Главен Секретар:

инж. Емилия А. Петрова –
Сдружение „СЕФИТА”